

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗВО ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Протягом останніх років значна увага приділяється використанню цифрових технологій в освіті, за допомогою яких посилюється мотивація здобувачів до навчання за рахунок використання електронних підручників та інтерактивних інформаційних технологій, що поєднують текст, графіку, звук і відео. Гармонійне поєднання традиційних інструментів навчання з використанням цифрових технологій у вигляді презентацій, комп'ютерних ігор та інтерактивних вправ дозволяє значно підвищити зацікавленість студентів і скоротити час на опанування дисципліни. Цифрові технології – перспективний напрямок у сфері формування інформаційних навичок студентів. Швидкий пошук та просте сприйняття найрізноманітнішої інформації в процесі застосування комп'ютерних технологій у навчальному процесі студентів підвищує його інтенсивність.

У цього процесу цифровізації освітніх процесів є й інша сторона: з початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України, цифрові технології навчання стали не тільки засобом швидкого засвоєння інформації та елементом підвищення зацікавленості і мотивації; для багатьох здобувачів вони стали єдиним засобом отримання освіти взагалі. Так, відповідно до Указу Президента № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» всі заклади освіти за можливістю працюють за дистанційною формою навчання, яка, на наш погляд, буде переважати в більшості регіонів у найближчі роки, адже на сьогодні зруйновано більше ніж 437 заклади освіти, а 2638 – пошкоджено [1].

Мільйони людей, серед яких як викладачі, так і студенти, були вимушені залишити свої домівки, і тому навчальний процес зазнав ще більших змін у порівнянні з періодом поширення COVID-19. Найбільш значними факторами впливу на процес навчання стали: переміщення осіб у межах країни та евакуація в інші, непередбачуваний графік тривоги, що відбуваються у різні періоди часу за областями, введення комендантських годин (інколи на декілька днів). З огляду на це, функціонування ЗВО в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання та інноваційних форм організації освітнього процесу [2].

Організація навчання онлайн або в змішаному форматі залежить від багатьох чинників: ергономічних можливостей, наявності матеріально-технічної бази, соціально-психологічних аспектів, безпеки учасників освітнього процесу, особливості діяльності кожного ЗВО в умовах воєнного стану.

Одними із основних проблем на цей час виступають саме ергономічні проблеми, до яких відносять:

- обмежений доступ до мережі (відсутність інтернет-зв'язку; лімітована швидкість роутерів);
- обмежений доступ до індивідуальних технічних засобів навчання (псування техніки внаслідок воєнних дій; велика кількість осіб, що використовують певний технічний засіб для навчання; техніка була залишена вдома під час переміщення);
- неможливість облаштування комфортного місця навчання (знаходження в багатолюдних місцях; відсутність спеціального тихого місця для навчання);
- проблеми з електропостачанням (перебої з постачання електроенергії чи її відсутність).

Ми вважаємо, що головним способом вирішення вказаних проблем виступає навчання в асинхронному режимі, тобто надання можливості прослуховувати навчальні матеріали та

виконувати завдання, коли це дозволять зробити навколишні умови. Реалії сьогодення вказують, що не всі студенти мають можливість продовжувати навчання в синхронному режимі, адже деякі з них знаходяться на тимчасово окупованих територіях або із інших причин не завжди мають доступ до мережі, мають переміщуватися у спеціальні укриття тощо, знаходяться за кордоном іншому часовому поясі [3]. З огляду на це, вбачається необхідним запис міні-відеолекцій, які присвячені найважливішим аспектам теми лекційного заняття із наступним їх розміщенням на різних платформах. Запис таких лекцій є можливим за допомогою таких сервісів як Zoom, Vidyard, FlashBack Lecture Recorder, Ezvid, TinyTake Lecture Recorder, CamStudio тощо [4].

Сьогодні викладачам ЗВО є доступними безліч освітніх сервісів, за допомогою яких можна створити безліч креативних завдань, навчальних матеріалів, презентацій, тестів, вікторин. Одними з найбільш популярних виступають:

- slides.com – платформа, призначена для створення презентацій та мультимедійних проєктів;
- Canva – платформа графічного дизайну, що дозволяє користувачам створювати графіку, презентації, афіші та інший візуальний контент;
- Kahoot – платформа, яка дозволяє створювати власні вікторини та інтерактивні завдання;
- Edpuzzle – платформа, де можна створювати власні відео для пояснення нового матеріалу або проєктної роботи;
- Learningapps.org – сервіс підтримки процесів навчання та викладання за допомогою невеликих інтерактивних модулів.

Ще однією важливою складовою освітнього процесу є перевірка виконаних завдань та оцінювання завдань студентів. Синхронно це можна зробити у формі співбесіди із студентами, колоквиуму, контрольної роботи або захисту індивідуального завдання в аудиторії; асинхронно – перевіряти виконання завдань, проводити тестування із використанням платформ Moodle, Online Test Pad, Google forms та інших [5].

У той же час, організація асинхронного навчання здобувачів за допомогою цифрових технологій потребує й певної підготовки НПП. Ми вважаємо, що здійснення підготовки ведучого кадрового складу ЗВО до сучасних трендів соціально-економічного розвитку України – цифрової трансформації освітнього середовища в умовах воєнного стану – повинно стати тією основою, на якій процес професійної підготовки проходитиме відповідно до актуальних освітніх запитів сучасної молоді навчатися у новому освітньому середовищі. Проєктування моделі підготовки науково-педагогічних працівників з розробки онлайн-курсів, розробки відео-матеріалів тощо дозволить підняти актуальний рівень цифрової грамотності провідного кадрового складу ЗВО, а відтак підвищити рівень цифрової зрілості освітньої організації.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Освіта під загрозою. URL: <https://saveschools.in.ua/> (дата звернення: 10.02.2023).
2. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник/ за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с.
3. Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 504 с.
4. 5 Amazing Lecture Recording Software для найкращого навчання. URL: <https://www.anymp4.com/ru/recorder/lecture-recorder.html> (дата звернення: 10.02.2023).
5. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання під час воєнного стану. URL : <https://ippo.edu.te.ua/about/news/uvaga-vazhливо> (дата звернення: 10.02.2023).